

Рейтинговий звіт PRKP 002-027 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування	АТ «Ідея Банк»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	оновлення
Дата визначення:	24.01.2008 р.
Дата оновлення:	23.02.2021 р.
Кредитний рейтинг:	uaAA
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність АТ «Ідея Банк» за 2019–2020 рр., а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Рейтингове агентство не проводить аудиторської перевірки наданої клієнтом інформації.

Положення звіту щодо тенденцій розвитку ринків, на яких працює клієнт, та ризиків, притаманних цим ринкам, ґрунтуються на ринкових умовах і чинниках, що діяли на момент написання звіту.

Рейтинговий звіт не є рекомендацією щодо купівлі або продажу цінних паперів. ТОВ «Кредит-Рейтинг» не несе відповідальності за результати кредитних, інвестиційних або господарських рішень третіх осіб, прийнятих виключно на основі інформації звіту.

Деякі кількісні дані, що аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим, значення певних показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaAA** характеризується **ДУЖЕ ВИСОКОЮ** кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.

Знаки «+» та «-» позначають проміжний рейтинговий рівень відносно основного рівня.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рейтингова історія

Історія кредитного рейтингу АТ «Ідея Банк»

Дата	24.01.2008	06.09.2011	27.08.2013	17.03.2017	23.03.2018	13.08.2019	21.02.2020	23.02.2021
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB+	uaA	uaA+	uaAA-	uaAA-	uaAA	uaAA
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підвищення	підвищення	підвищення	підвищення	підтвердження	підвищення	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу АТ «Ідея Банк» підтримується:

- диверсифікацією ресурсної бази за основними кредиторами;
- диверсифікацією кредитного портфеля за основними позичальниками;
- прийнятною валютною структурою ресурсної бази та клієнтського кредитного портфеля;
- високою ефективністю діяльності;
- диверсифікацією коштів суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності.

Рівень кредитного рейтингу АТ «Ідея Банк» обмежується:

- діяльністю у високоризиковому сегменті споживчого кредитування;
- залежністю від коштів фізичних осіб в умовах конкуренції на фінансовому ринку відносно залучення ресурсної бази на тлі складної соціально-політичної ситуації в країні;
- впливом негативних чинників на фінансовий ринок і невисокою та нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки, що може призвести до погіршення показників діяльності Банку.

Основні фінансові показники АТ «Ідея Банк»

Показник	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.01.20	01.04.20	01.07.20	01.10.20	01.01.21
Активи, млн. грн.	3356,24	3579,59	4204,71	5405,65	5506,31	5134,98	4760,27	5094,25
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	2797,43	3010,31	3654,25	4608,18	4760,39	4415,09	4023,83	4312,65
Кошти клієнтів, млн. грн.	2779,55	2870,46	3167,99	4034,23	4089,46	4016,40	3605,21	3719,39
Власний капітал, млн. грн.	284,30	423,37	718,45	926,97	755,84	739,28	784,22	932,04
Доходи, млн. грн.	1168,44	1407,18	1872,71	2467,26	679,07	1313,36	1915,57	2518,80
Витрати, млн. грн.	1115,10	1268,11	1536,44	2089,13	630,20	1281,05	1838,31	2293,73
Чистий операційний дохід, млн. грн.	664,51	841,91	1289,78	1780,56	460,46	899,32	1334,09	1778,58
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	65,19	169,09	410,39	461,18	59,62	39,43	94,42	274,50
Чистий прибуток, млн. грн.	53,34 ¹	139,07 ²	336,27 ³	378,13 ⁴	48,88	32,31	77,25	225,07
Доходність активів (ROA)*,%	1,59	3,89	8,00	7,00	-	-	-	4,42
Доходність капіталу (ROE)*,%	18,76	32,85	46,81	40,79	-	-	-	24,15

¹ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 53,34 млн. грн.

² фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 138,54 млн. грн.

³ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 336,27 млн. грн.

⁴ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 378,13 млн. грн.

* значення на звітну дату

Резюме

Акціонерне товариство «Ідея Банк» (далі – АТ «Ідея Банк» або Банк) працює на банківському ринку України з 1991 року. АТ «Ідея Банк» розташовано за адресою: 79008, м. Львів, вул. Валова, 11.

Діяльність Банку ґрунтується на чинному законодавстві та ліцензіях.

АТ «Ідея Банк» має статус банку з іноземним капіталом та статус ощадного. У 2007 році Банк було придбано однією з найбільших у Східній та Центральній Європі фінансових груп Getin Holding S.A. (Республіка Польща), яка інвестує в компанії з високим потенціалом росту, що працюють у секторі фінансових послуг для приватних клієнтів та малого бізнесу. У минулому році структура Getin Holding S.A.⁵ зазнала змін. Наразі до її складу входять такі компанії, що надають фінансові послуги: M.W. Trade (Польща), Idea Bank та New Finance Service (Україна), Idea Bank (Білорусь), Idea Bank та Idea Leasing (Румунія). Головною метою холдингу є здобуття максимальної ефективності при утриманні помірного рівня інвестиційних ризиків.

У минулому році очікувалася зміна структури власності АТ «Ідея Банк». 20 грудня 2019 року компанії групи Dragon Capital та приватні інвестори підписали договір щодо купівлі 100% акцій Банку у Гетін Холдінг С.А (Польща). Разом з тим, сторони не змогли погодити комерційні умови угоди у встановлений договором термін. Пряма участь Getin Holding S.A. у статутному капіталі АТ «Ідея Банк» станом на 1 січня 2021 року становила 100%. Разом з тим, 5 лютого 2021 року між Getin Holding S.A. та українським інвестором було підписано договір щодо купівлі-продажу 100% акцій АТ «Ідея Банк». Завершення зазначеної угоди передбачається у строк до 30 вересня поточного року.

З моменту входження до Getin Holding S.A. Банком здійснено комплекс перетворень та нововведень, починаючи від стратегії розвитку і закінчуючи перебудовою внутрішньої структури управління та організації роботи банку. Інвестори принесли нові технології та інструменти, які добре зарекомендували себе на європейському ринку. Картковий бізнес АТ «Ідея Банк» розвиває у співпраці з МПС VISA (асоційований член з 2011 року) та Master-Card (асоційований член з 2016 року). У минулому році Банк запропонував клієнтам новий рівень банкінгу – сучасний цифровий банк О.Банк⁶. Крім того, власники карток отримали можливість оплачувати покупки та послуги за допомогою смартфонів з NFC, а також онлайн через сервіс Google Pay, а за допомогою iPhone SE, iPhone 6 і більш нових моделей, iPad, Mac та Apple Watch – через сервіс Apple Pay.

Регіональна мережа Банку станом на початок поточного року була представлена 82 відділеннями. Найбільшу кількість точок продажів (загалом 49 відділень) зосереджено в Івано-Франківській, Дніпропетровській і Львівській областях та в м. Києві. Відділення є повноправними представниками Банку у регіонах,

⁵ <https://www.getin.pl/struktura-organizacyjna>

⁶ <https://obank.com.ua/>

провідниками єдиної банківської стратегії розвитку, засобом своєчасного оперативного обслуговування клієнтів, а також додаткового залучення та ефективного розміщення фінансових ресурсів. З метою підвищення комфортності обслуговування клієнтів у 2019 році Банк розпочав оновлення відділень. Весь простір оновлених відділень ергономічно зонований відповідно до потреб клієнтів і персоналу. Для розмежування клієнтського потоку виокремлено зони обслуговування приватних клієнтів та суб'єктів господарювання, зони кас та зручні місця для очікування.

АТ «Ідея Банк» у своїй діяльності орієнтується на обслуговування приватних осіб, проте надає широкий спектр послуг і корпоративним клієнтам. Станом на початок 2021 року клієнтська база налічувала майже 337,8 тис. осіб, понад 331,3 тис. з яких – приватні клієнти.

Активні операції фінансуються клієнтськими коштами та власним капіталом. Висока ефективність діяльності протягом аналізованого періоду сприяла нарощенню власних коштів. За результатами оцінки стійкості банку, проведеної НБУ в 2019 році на основі балансу АТ «Ідея Банк», потреби в капіталі за базовим та несприятливим макроекономічними сценаріями Банк не мав.

З метою підвищення фінансової стійкості, щорічно (впродовж аналізованого періоду) 5% прибутку, отриманого за підсумками звітного року Банк спрямовував на формування резервного фонду. У 2019 році, за рахунок спрямування частини прибутку, отриманого за підсумками 2018 року, було покрито залишок збитків, отриманих за підсумками 2015 року. У 2019 та 2020 роках Банк сплачував дивіденди акціонерам. Разом з тим, зважаючи на високу ефективність діяльності, останнє не чинило тиску на показники капіталізації. Фінансовим результатом 2020 року та нерозподіленим прибутком 2019 року станом на 01.01.2021 р. сформовано понад 39% власних коштів. Якість власного капіталу АТ «Ідея Банк» добра, рівень капіталізації прийнятний.

Основною складовою ресурсної бази АТ «Ідея Банк» протягом аналізованого періоду були кошти клієнтів. Банк має досвід успішної співпраці з НБУ. Зобов'язання перед регулятором було виконано в строк, передбачений угодою.

Клієнти розміщують кошти переважно на строковій основі та в національній валюті. Депозитному портфелю притаманна добра диверсифікація за основними вкладниками, а портфелю коштів суб'єктів господарювання – задовільна диверсифікація за видами економічної діяльності.

Крім того, Банк залучає кошти у ВКВ шляхом розміщення ощадних (депозитних) сертифікатів, проте їх обсяг незначний.

Ресурсна база диверсифікована за основними кредиторами, основне джерело залучення коштів – приватні клієнти. Стійка залежність Банку від коштів фізичних осіб (протягом аналізованого періоду формували 60–65% пасивів) підвищує чутливість до впливу негативної, у т. ч. неперевіреної інформації. Якість ресурсної бази АТ «Ідея Банк» задовільна.

Кредитний портфель клієнтів залишається основною складовою активів. У його структурі за валютою кредитування превалюють кредити у національній валюті, а за цільовим призначенням – кредити в поточну діяльність. Клієнтський кредитний портфель добре диверсифікований за основними позичальниками. Разом з тим, чутливість Банку до кредитного ризику підвищує структура забезпечення клієнтського кредитного портфеля (суттєвий обсяг бланкової заборгованості). Кредитному портфелю суб'єктів господарювання притаманна концентрація за видами економічної діяльності. Разом з тим, зважаючи на його незначний обсяг, остання ризику не несе.

Якість клієнтського кредитного портфеля в минулому році мала тенденцію до погіршення. Через карантинні обмеження приватні клієнти частково чи повністю втратили джерела доходів. Під удар безробіття потрапили працівники промислових підприємств та сфери послуг, а також зайняті у малому та середньому бізнесі. Зазначене призвело до неплатежів за споживчими кредитами. Для позичальників-фізичних осіб Верховна Рада за ініціативою НБУ в березні запровадила кредитні пільгові умови (звільнення від штрафів та пені в разі прострочення погашення споживчих кредитів, заборону на підвищення кредитної ставки в односторонньому порядку), а банки розробили програми реструктуризації та запровадили кредитні канікули. У травні минулого року набув чинності закон, який продовжив дію заходів, запроваджених у березні. Вони будуть діяти ще місяць після місяця, в якому закінчиться карантин. У грудні минулого року Національний банк України ухвалив комплекс антикризових заходів для підтримки банківського сектору та економіки на час запроваджених обмежувальних заходів, у тому числі посиленого карантину. Банкам рекомендовано реструктуризувати кредити позичальників, які зазнали фінансових труднощів від запровадження обмежувальних заходів та не можуть обслуговувати кредити.

Працівниками юридичної та інших служб проводиться робота щодо примусового стягнення проблемної заборгованості. Загальний обсяг заборгованості, реструктуризованої впродовж II півріччя минулого року склав 18,84 млн. грн. Зважаючи на зазначене та враховуючи списання й переуступку певного обсягу проблемної заборгованості, частка простроченої заборгованості знизилася та станом на початок поточного року становила 23,09%, питома вага 10 класу заборгованості юридичних осіб та 5 класу заборгованості фізичних осіб – 37,8%. Рівень резервування клієнтського кредитного портфеля перевищує 42%.

Якість портфеля цінних паперів висока.

Високоліквідні активи підтримуються в обсязі, достатньому для обслуговування клієнтів та виконання власних зобов'язань Банку. Станом на початок поточного року основними складовими високоліквідних активів були ОВДП й депозитні сертифікати НБУ, що забезпечує прийнятний рівень доходності за мінімального рівня ризиків. Кошти на НОСТРО рахунках здебільшого розміщено в банках-резидентах. Показники ліквідності суттєво перевищують нормативні значення, встановлені НБУ. Значення показника швидкої ліквідності, який характеризує здатність розраховуватись за поточними зобов'язаннями, є високим.

Обсяг операцій з пов'язаними сторонами, як пасивних, так і активних, незначний.

Якість активів АТ «Ідея Банк» задовільна, проте вірогідність її погіршення в поточних економічних умовах є високою.

Співвідношення обсягу загальних адміністративних витрат до обсягу валового доходу протягом аналізованого періоду було прийнятним, а ефективність діяльності – високою. Банк формував резерви на покриття збитків від зменшення корисності активів та мав позитивний фінансовий результат.

АТ «Ідея Банк» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності Банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази. Наразі Банк має підвищену чутливість до кредитного ризику та ризику ліквідності, чутливість до інших індивідуальних ризиків є помірною або низькою.

Зважаючи на поточні операційні та фінансові результати Банку, а також наявну в даний час загальнодоступну інформацію, не виключено, що продовження на тривалий термін карантину для запобігання поширенню коронавірусного захворювання (COVID-19), подальше посилення заходів або несприятливий вплив таких заходів на економічні умови, в яких працює банк, матимуть суттєвий негативний вплив на діяльність АТ «Ідея Банк».

Стратегія розвитку АТ «Ідея Банк» на 2020 – 2022 рр. спрямована на подальший розвиток з метою утримання лідируючих позицій в роздрібному сегменті банківського ринку України. Основними стратегічними цілями Банку будуть: розвиток мобільного цифрового он-лайн банку O.Bank, диверсифікація бізнесу банку в напрямку фокусування на кредитуванні менш ризикового сегменту клієнтів, покращення ризик-профілю банку. При цьому, забезпечення високої ефективності бізнесу та укріплення фінансової стійкості Банку будуть залишатися ключовими цілями в довгостроковій перспективі.

АТ «Ідея Банк» здійснює регулярні кроки, спрямовані на зниження уразливості до індивідуальних ризиків, включаючи кредитний, ліквідності, операційний, процентний, ринковий, комплаєнс-ризик та інші. Внутрішніми нормативними документами регламентовані повноваження та обов'язки відповідальних осіб/органів, що знижує вплив внутрішніх чинників операційного ризику. Разом з тим, операційне середовище (у тому числі регуляторна база) на фінансовому ринку залишається складним, що може наражати Банк на певні ризики у процесі взаємодії з основними контрагентами та контролюючими органами.

Зважаючи на те, що значний обсяг кредитних коштів надано фізичним особам, клієнтський кредитний портфель добре диверсифікований за основними позичальниками. Разом з тим, чутливість Банку до кредитного ризику підвищує суттєвий обсяг бланкових кредитів. Реалізація кредитного ризику в минулому році, зумовлена запровадженням карантинних обмежень, відобразалася в погіршенні якості кредитного портфеля.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг АТ «Ідея Банк» підтверджено на рівні uaAA, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Додатки

Дані балансу АТ «Ідея Банк», млн. грн.

Показник	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.01.20	01.04.20	01.07.20	01.10.20	01.01.21
Активи								
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	202,94	213,82	164,55	250,47	110,06	141,33	105,95	104,50
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	367,05	400,73	344,18	465,83	550,21	563,39	261,44	521,34
Кошти в інших банках	154,69	155,67	198,62	252,96	301,74	220,51	261,77	240,70
Кредити клієнтам	2664,80	3187,48	4238,49	5577,59	5810,36	5661,25	5644,56	5449,59
Цінні папери	0,07	0,07	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Довгострокові вкладення	108,54	132,31	153,23	219,47	226,04	226,07	217,41	232,56
Нараховані доходи	84,13	166,69	559,62	1022,08	1168,36	1397,42	1397,75	1145,94
Резерви	-329,99	-760,95	-1519,19	-2474,15	-2786,13	-3226,01	-3297,19	-2819,79
Інші активи	103,99	83,76	65,16	91,36	125,63	150,97	168,53	219,35
Разом активів	3356,24	3579,59	4204,71	5405,65	5506,31	5134,98	4760,27	5094,25
Зобов'язання								
Заборгованість перед НБУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти банків	0,00	0,00	0,58	4,37	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50	0,01	0,06	0,00
Кошти суб'єктів господарювання	677,98	734,10	738,73	784,90	789,61	742,08	658,87	757,38
Кошти фізичних осіб	2101,57	2136,36	2429,26	3249,33	3299,34	3274,31	2946,28	2962,02
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Боргові цінні папери	73,96	14,20	1,75	0,67	0,79	0,75	0,80	0,65
Субординований борг	78,88	81,54	80,41	68,76	81,45	77,47	82,12	82,04
Капітальний інструмент з умовами списання/конверсії	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Нараховані витрати	54,92	82,25	68,02	101,29	95,67	91,76	69,89	48,21
Інші зобов'язання	84,62	107,77	167,52	269,36	483,10	209,32	218,03	311,91
Разом зобов'язань	3071,93	3156,22	3486,27	4478,69	4750,47	4395,70	3976,05	4162,20
Власний капітал								
Сплачений статутний капітал	298,74	298,74	298,74	298,74	298,74	298,74	298,74	298,74
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	197,04	197,04	203,97	220,78	239,69	239,69	239,69	239,69
Результат минулих років	-292,01	-241,63	-149,85	0,85	140,07	140,07	140,07	140,91
Результати переоцінки	27,19	30,15	29,32	28,47	28,47	28,47	28,47	27,63
Пайовий компонент конвертованого боргового фінансового інструменту	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Фінансовий результат поточного року	53,34	139,07	336,27	378,13	48,88	32,31	77,25	225,07
Разом власного капіталу	284,30	423,37	718,45	926,97	755,84	739,28	784,22	932,04

Дані звіту про фінансові результати АТ «Ідея Банк», млн. грн.

Показник	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.01.20	01.04.20	01.07.20	01.10.20	01.01.21
Доходи								
Процентні доходи	923,93	1214,58	1644,85	2134,14	591,71	1165,03	1689,69	2207,28
Комісійні доходи	222,55	156,28	183,32	255,18	70,91	123,28	188,41	255,64
Результат від переоцінки та від операцій з купівлі-продажу	1,06	10,54	15,45	21,89	5,90	8,98	12,92	16,04
Інші операційні доходи	19,40	24,95	26,25	55,50	9,99	15,40	20,64	33,40
Інші доходи	1,50	0,83	2,84	0,55	0,23	0,32	3,07	5,49
Повернення списаних активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,36	0,84	0,95
Всього доходи	1168,44	1407,18	1872,71	2467,26	679,07	1313,36	1915,57	2518,80
Витрати								
Процентні витрати	414,32	423,36	380,19	524,10	167,87	314,04	431,64	532,20
Комісійні витрати	16,42	29,64	51,04	83,32	31,95	64,04	91,29	121,96
Інші операційні витрати	71,69	111,45	148,88	78,73	18,22	35,28	54,63	79,63
Загальні адміністративні витрати	196,86	241,14	324,84	483,54	123,49	245,92	379,86	549,46
Відрахування в резерви	403,96	432,51	557,38	836,38	277,92	614,65	863,72	961,06
Податок на прибуток	11,85	30,02	74,12	83,06	10,75	7,12	17,17	49,42
Всього витрати	1115,10	1268,11	1536,44	2089,13	630,20	1281,05	1838,31	2293,73
Фінансовий результат	53,34	139,07	336,27	378,13	48,88	32,31	77,25	225,07